

Optimalizácia parametrov v chove

- kľúč k zlepšeniu ekonomiky mäsových stád

Reálny stav ekonomických a produkčných parametrov mäsových stád dobytky za rok 2013, evidovaných v ekonomickej databáze VÚŽV Nitra, sme čitateľom predstavili v AGROMAGAZÍNe 8/2014. Už tam bolo naznačené, že viaceré parametre, či už produkčné alebo ekonomické, by mali byť optimalizované. Nasledovné riadky sú teda venované modelovaniu pomocou optimalizácie najdôležitejších vstupov. Základom sú reálne podklady podnikateľských subjektov, bez ktorých by žiadna simulácia nemala význam.

Predpoklady výpočtu

Z ekonomických analýz jednoznačne vyplýva, že kritickými nákladovými položkami v kalkulačnom vzorci sú nepriame náklady, konkrétne výrobná a správna réžia. Ako už bolo viackrát uvedené, odporúčaný optimálny pomer režijných nákladov vo vzťahu k priamym nákladom by mal byť 7:3 (výrobná : správna). Tento pomer bol použitý v modelovom prepočte, pričom ostatné nákladové parametre ostali nezmenené. Z produkčných ukazovateľov bola menená hrubá natalita dojčiacich kráv, a to na úroveň 95 živo narodených teliat na 100 kráv základného stáda. Táto hodnota sa opiera o dlhoročný výskum, ktorý potvrdil, že biologické a ekonomické optimum v nedojených stádach sa pohybuje na úrovni 90-95 živo narodených teliat na 100 kráv (Daňo a kol., 2007; Krupová a kol., 2014). V prepočtoch boli zároveň zmenené aj priemerné prírastky teliat v odchove na úroveň 960 g na krmný deň, čo predstavuje maximálnu hodnotu zistenú v chovoch evidovaných v ekonomickej databáze VÚŽV Nitra v roku 2013. Výška realizačnej ceny za kglivej hmotnosti zástavu modifikovaná nebola, z dôvodu malého predpokladu možnosti jej zmeny zo strany prvovýrobcu. Detailný prehľad reálneho stavu v nedojených stádach za rok 2013 a východiská modelovania sú uvedené v tabuľke č. 1.

Stále strata, ale...

Kombinácia optimalizovanej hrubej natality a výšky réžij, viedla k zníženiu nákladov na kravu a rok (po zohľadnení plodnosti) o 42%. Dô-

Tabuľka č. 1 Východiská reálnych a modelových prepočtov analyzovaných podnikov (8 stád) s chovom dojčiacich kráv v roku 2013.

Ukazovateľ	Realita	Model
Mzdy	0,197	0,197
Krmivá	1,059	1,059
Odpisy	0,955	0,955
Ostatné priame náklady	0,574	0,574
Nepriame náklady (réžia)	1,449	0,279
Spolu náklady	4,234	3,064
Vedľajší výrobok	0,131	0,131
Náklad na krmný deň (KD) kravy	4,103	2,933
Náklad na krmný deň (KD) teľata	0,925	0,794
Počet živo narodených teliat na 100 kráv (ks)	77	95
Priemerný denný prírastok teliat (g na KD)	671	961

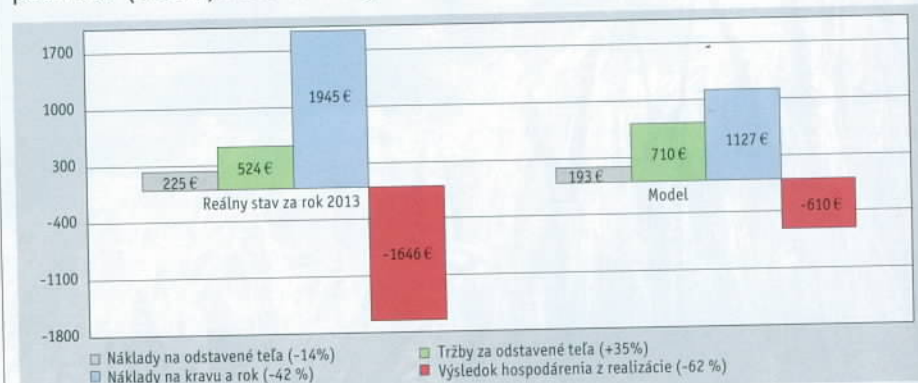
vodom je, že vyššia plodnosť eliminovala počet kráv v stáde, ktorých krmne dni neboli pokryté žiadnym výnosom. Náklady neproduktujúcich zvierat sa v tomto prípade v menšej intenzite „rozpúšťali“ do zvyšku stáda, Zvýšenie počtu živo narodených teliat, najmä v systéme chovu mäsových kráv, teda znamenalo rast potenciálnych aj reálnych tržieb a objem tržieb na stádo ako celok rástol. Veľká zmena bola zaznamenaná aj pri tržbách z predaja teliat, ktoré sa vďaka maximalizácii priemerných denných prírastkov v modelovom prepočte zvýšili o 35%. Táto zmena súvisí s tým, že rastúce prírastky pri konštantnom odstave znamenali vyššiu hmotnosť pri predaji. V každom prípade, finálnym výsledkom uvedenej simulácie bolo eliminovanie straty v mäsovom stáde o 62%, na úroveň -610 € na kravu a rok. Z uvedených prepočtov vyplýva, že ekonomika živočíšnej výroby je extrémne citlivá na akékoľvek zmeny ekonomických, ale najmä produkč-

ných ukazovateľov. Všetky uvedené zmeny sú prehľadne zobrazené v grafe č. 1.

Verifikácia ako základ

Návrhy opatrení na zlepšenie stavu sa od „stola“ dávajú veľmi ťažko a, povedzme si úprimne, zo strany chovateľov sú vnímané často aj skepticky. Práve preto by malo byť cieľom v budúcnosti zintenzívniť komunikáciu medzi výskumom a praxou. Základom optimalizovania je totiž zosúladenie reálnych biologických možností overených v praxi a vyčíslenie reálnych nákladov a tržieb dosiahnutých v podnikoch. V prvom rade si treba uvedomiť, že náklady dojčiacich kráv nie sú tvorené iba cenou výpasu, ale plynú na ne z hľadiska ekonomickej evidencie aj všetky ostatné druhy nákladov. To, či v oprávnenej výške, si musí zodpovedať každý chovateľ sám. Preto je veľmi dôležité snažiť sa smerovať náklady v živočíšnej výrobe na tie výkony, s ktorými bezprostredne súvisia

Graf č. 1 Reálne a modelové parametre výsledku hospodárenia analyzovaných podnikov (8 stád) s chovom dojčiacich kráv v roku 2013.

Pozn. Hodnoty v zátvorke vyjadrujú zmenu úrovne daného ukazovateľa po zohľadnení modelových parametrov v chove.

a v takej výške, ktorá zodpovedá reálnemu stavu spotreby.

Všeobecné tvrdenia majú niečo do seba...

Na záver len stručné odporúčania, ktoré hovoria za všetko:

- zdokonaľovať manažmentu chovu,
- nepodceňovať starostlivosť o zvieratá, najmä v období telenia, nakoľko stratu teľaťa nám v danej sezóne už nič nevráti,
- snažiť sa optimalizovať náklady pre danú produkciu, a pamätať, že podnik má síce jeden balík peňazí, z ktorého sa „krmia“ všetci, avšak zataženie jednotlivých výroby malo byť spravodlivé,
- využiť produkčný potenciál zvierat v maximálnej možnej miere s ohľadom na podmienky, v ktorých podnik hospodári.

Ide síce o všeobecné odporúčania, z ktorých niektoré v inom znení, ale s podobným významom, nájdeme aj v príručkách pre chovateľov. Nie nadarmo sa však hovorí – staré, ale dobré...

Podakovanie

Tento článok je venovaný pamiatke Ing. Jozefa Daňa, CSc., ako prejav uznania, úcty a vďaky za jeho celoživotnú prácu, bez ktorej by neexistovali pevné a kvalitné podklady ekonomickej databázy na VÚŽV Nitra.

Ekonomický tím VÚŽV Nitra vyslovuje veľké poďakovanie všetkým podnikom za prejavenu dôveru, ochotu a trpezlivosť pri poskytovaní produkčných a ekonomických ukazovateľov chovu dobytka.

Článok bol realizovaný v rámci projektu výskumu a vývoja financovaného zo zdrojov MP RV SR a z prostriedkov projektu MZER00714.

Monika Michaličková¹,
Zuzana Krupová², Emil Krupa²
¹NPPC - VÚŽV Nitra, ²VÚŽV Praha

V prípade záujmu o detailnejšie informácie, spoluprácu alebo akékoľvek pripomienky, prosím kontaktujte:

michalickova@vuzv.sk, 037/65 46 386

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku/
Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

Naša spoločnosť má zaujímavé riešenie hnojných koncoviek a koncových skladov pre bioplynové stanice prostredníctvom nádrží „Flexobazén“

Flexobazén je v súčasnosti bezkonkurenčná skladovacia nádrž na trhu, ktorú je možné prefinancovať prostredníctvom leasingu. Netreba ju vyplatiť hneď. Všetko je posudzované individuálne, prostredníctvom leasingovej spoločnosti.

V nádržiach je možné skladovať močovku - hnojovicu, môžu slúžiť aj na uskladnenie separátu z bioplynových staníc – koncové skla-

dy, alebo rôznych odpadových vôd.

Pri bioplynových staniciach sú naše flexobazény veľmi zaujímavý produkt, nakoľko ich cena je najnižšia v porovnaní s iným typom nádrže a rýchlosť ich výstavby urýchli dokončenie výstavby celej stanice. Vzhľadom k tomu sú tieto nádrže ideálnym riešením na koncové sklady. V súčasnej dobe sa stávajú veľmi zaujímavé pre rých-

le navýšenie skladovacej kapacity. BPS ktoré sú už v prevádzke, budú mať navýšenú skladovaciu kapacitu v priebehu jedného týždňa. Pri možnosti využitia financovania cez leasing, naše nádrže nezaťažujú finančne náročnú výstavbu BPS.

Výhody flexobazénov:

- Najrýchlejšie postavená skladovacia nádrž na trhu. Realizácia je do jedného týždňa.

- Netreba žiadny podkladový betón – betónovú základovú dosku.
- Flexibilitnosť – možnosť postavenia nádrže na inom mieste.
- Možnosť financovania až na 6 rokov cez leasing.
- Zaujímavá cena v porovnaní s inou nádržou.
- Široké rozpätie objemov nádrže od 22 do 6 000 m³.
- Možnosť výberu systému miešania.

MERKANTA INTERNATIONAL, spol. s r.o.,
Syslia 58, 821 05 Bratislava
tel.: 02/4341 4353, mobil: 0903 705 098,
www.merkanta.sk

Výhradný dovozca značiek:

